
**ULUSLARARASI SUÇLAR VE TARİH / INTERNATIONAL CRIMES AND HISTORY DERGİSİNİN
19. SAYISI YAYINLANDI**

06.12.2018

Uluslararası Suçlar ve Tarih / International Crimes and History dergisinin (UST / ICH) 19. sayısı altı araştırma makalesi, bir değerlendirme yazısı ve bir kitap incelemesinden oluşmaktadır.

UST/ICHnin bu sayısında yer alan ilk makale, Dikran M. Zenginkuzucunun Filistin Devletinin Başvurusu Bağlamında Uluslararası Ceza Mahkemesinin Yargı Yetkisi ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Rolünün Analizi başlıklı çalışmasıdır. Dikran M. Zenginkuzucu bu çalışmada, on yıllardan bu yana Orta Doğuda insani, sosyolojik ve siyasi çözümsüzlüklerin nedeni olan İsrail-Filistin sorununa değinmektedir. Orta Doğuda yaşanan karmaşaların en önemli sebeplerinden olan ve etki ve sonuçları tüm dünya siyaseti açısından öneme sahip bu meselenin ve olası çözümünün en önemli boyutlarından bir tanesi hiç kuşkusuz hukuki boyutudur. Dikran M. Zenginkuzucu çalışmada, Filistin Devleti Hükümetinin, İsrail Devletinin işlediğini iddia ettiği insanlığa karşı suçlar ve savaş suçları sebebiyle Uluslararası Ceza Mahkemesine yaptığı başvuruları; bu bağlamda Uluslararası Ceza Mahkemesinin yer, zaman, kişi ve konu bakımından yargı yetkisini ve bu çerçevede BM Güvenlik Konseyinin konuyla ilgili olası rollerini ve bu rollerin muhtemel sonuçlarını incelemektedir.

Günümüzde enerji kaynakları ve madenlere ulaşım ve bunların kontrolü uluslararası siyasi rekabetin en önemli meselelerinden bir tanesidir. Konunun uluslararası siyaset boyutunun yanında, bu kaynaklardan elde edilen kazancın paylaşılması, ülke içi refah politikaları açısından da önemlidir. Liubov Suliandziga Indigenous Peoples and Extractive Companies: The Case of the Russian Arctic (Yerli Halklar ve Petrol, Gaz ve Madencilik Şirketleri: Rusyanın Kuzey Kutup Bölgeleri Örneği) başlıklı çalışmada, bu konuyu Rusya Federasyonu özelinde irdelemekte ve Rusyanın kuzey kutup bölgelerinde enerji ve maden şirketleri ile bu bölgelerdeki yerli halklar arasındaki ilişkileri faydapaylaşımı sorunsalı çerçevesinde değerlendirmektedir. Liubov Suliandziga çalışmada, zengin enerji kaynakları ve madenlere sahip Rusyanın kuzey kutup bölgelerinde yaşayan yerli halkların, kendi topraklarından çıkartılan bu kaynaklar sayesinde elde edilen faydadan oldukça yetersiz bir şekilde yararlanabildiklerini göstermektedir.

Rusya Federasyonunun Ukraynaya bağlı Kırım Yarımadasını 2014 yılının Şubat-Mart aylarında önce işgal sonra yasadışı ilhakının, Kırım ve Kırımın yerli halkı (indigenous people) olan Kırım Tatarlarına olan akademik ve siyasi ilgiyi artırdığı görülmektedir. Nitekim UST/ICH, 2015 yılında yayınlanan 16. sayısını Kırım ve Kırım Tatarlarına ayırmıştı. Kırımın işgal ve yasadışı ilhaki ve bununla ilgili olarak Kırımın yerli halkı Kırım Tatarlarının yaşadıkları sorunlara geçen yaklaşık beş senelik süre zarfında bir çözüm bulunamamıştır.

UST/ICHnin bu sayısında Kırım ve Kırım Tatarlarını konu edinen üç çalışma yer almaktadır.

Bunlardan ilki, 1917-1918 yıllarında Kırımın Bolşevikler tarafından ilk kez işgal edildiği üç ay boyunca yaşanan sürece odaklanan, Ufuk Aykolun kaleme aldığı Kırım Ahalî Cumhuriyeti ve Kırımda İlk Bolşevik İşgali (1917-1918) başlıklı makaledir. Ufuk Aykolun bu çalışması, 1917-1918 Bolşevik işgalinin, yeni yeni gelişmesine rağmen hızlı bir şekilde güçlenme eğiliminde olan, devletleşme hedefindeki Kırım Tatar milli hareketinin, Bolşevikler tarafından hangi yollarla ve nasıl bir şiddetle bastırıldığını irdelemektedir.

Kırımın Rusya Federasyonu tarafından işgal ve yasadışı ilhakı farklı devletler ve uluslararası örgütlerin tepkisini çekmekte gecikmemiştir. Mustafa Kemal Öztopal, Önde Gelen Uluslararası Örgütlerin Kırımın Yasadışı İlhakına Tepkileri başlıklı çalışmasında, Birleşmiş Milletler; Avrupa Birliği; NATO; Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı; Şanghay İşbirliği Örgütü; Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü ve İslam İşbirliği Teşkilatı gibi önemli uluslararası örgütlerin Kırımın işgal ve yasadışı ilhakı karşısında verdikleri tepkilerin bir panoramasını sunmaktadır.

Ukraynada Kasım 2013-Şubat 2014 arasında gerçekleşen ve Euromeydan veya Onur Devrimi olarak adlandırılan devrimsel süreç; bunu takip eden Kırımın Rusya Federasyonu tarafından işgal ve yasadışı ilhakı ve Ukraynanın doğusunda hükümete bağlı güçler ve Rusya Federasyonu destekli ayrılıkçılar arasında başlayan çatışmalar, Ukraynanın iç ve dış siyasetinde ve ulus kurulum süreçlerinde çok önemli dönüşümlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. 2014 ve sonrası süreçte, Kırım Tatarlarının büyük çoğunluğunun Ukraynanın toprak bütünlüğünü savunması ve Rusya Federasyonunun Kırımı işgal ve yasadışı ilhakına karşı kararlı bir direniş sergilemiş olmaları, Ukrayna Devleti ve Kırım Tatarları arasındaki ilişkilerin yeniden şekillenmesi sonucunu doğurmuştur. Fethi Kurtiy Şahin, 2014 Sonrasında Kırım Tatarları ve Ukrayna: Ortak Bir Düşman Karşısında Yeniden Kurulan İlişkiler başlıklı çalışmasında, bu bağlamda, Ukrayna Devleti ve Kırım Tatarları arasındaki ilişkilerin değişimini ve gelişmesini incelemektedir.

UST/ICHnin bu sayısında yer alan altıncı makale, Garabet K. Moumdjianın kaleme aldığı Cumhuriyet Dönemi Türkiyesinde 1925 (Ağrı) ve 1937 (Dersim) Kürt İsyanlarına Ermeni Katılımı: Gizli Ermenilerin Kökenlerinin İzini Sürmek başlıklı, erken Cumhuriyet döneminde yaşanan Kürt ayaklanmalarındaki Ermeni Taşnaksutyun partisinin rolünü konu alan çalışmadır. Moumdjianın 1915 olaylarını tanımlama şekli hukuk dışı ve kabul edilemez olmakla birlikte, bu çalışma, 1930larda yaşanmış olan Ağrı ile Dersim ayaklanmalarına Ermeni militanların katılımı konusunda şimdiye dek yayınlanmamış Taşnaksutyun ve diğer Ermeni arşiv belgelerini okuyucuyla buluşturması ve konu hakkındaki literatürde bazı boşlukları doldurması açısından önemlidir. Bu çalışmada yer alan ve Taşnaksutyun arşivlerinden yayınlanan birincil belgeler ile Taşnaksutyun partisinin en önemli isimlerinin anılarından yapılan alıntılar, Taşnaksutyun ve diğer Ermeni unsurların, 1930lardaki Kürt ayaklanmalarına katılımlarına dair kesin kanıtlar sunmaktadır. Bu haliyle Moumdjianın çalışması, günümüzdeki Ermeni-Kürt ilişkilerine dair önemli ipuçları da vermektedir.

Jeremy Salt, Review Essay: Reinforcing an Unbalanced Narrative (İnceleme: Dengelenmemiş Bir Anlatıyı Takviye Etmek) başlıklı yazısında, 2018de Stanford University Press tarafından yayınlanan Yiğit Akının When the War Came Home. The Ottomans Great War and the Devastation of an Empire başlıklı kitabın bir değerlendirmesini sunmaktadır.

UST / ICHnin bu sayısında yer alan son yazı ise Cengiz Haksözün kaleme aldığı Ethnic Cleansing of Turks in Bulgaria (Bulgaristandaki Türklere Karşı Etnik Temizlik) başlıklı kitap incelemesidir. Cengiz Haksöz bu incelemesinde, 2019 yılı içinde Routledge tarafından yayınlanacak olan, Tomasz Kamusellanın yazarı olduğu Ethnic Cleansing During the Cold War: The Forgotten 1989 Expulsion

of Turks from Communist Bulgaria başlıklı kitabının bir tahlilini yapmaktadır.

Kaynak/Source: